

Autobiografia .

Ludvíka Ladislava Zsambokrethy, ev. farára. Na A.W. z Púchovského dekana dekanátu hornotrenčanského.

Prvé svetlo zastkvelo sa mi „medzi bydlíciami v zemi stínu smrti“, (Izai.9.2.) roku Páne 1844. 27ho Novembra v zemanskej osade: Malé Žabokreky-(Kifs-Zsambokreth) v stolici trenčanskej v Uhrach. Obec tá patrí do veleb.cirkve Kochanovskej. Otec môj Stefan Zsambokrethy, zeman, matka Theresia Križan z Malých Bievoviec, Evanjelici Aug.Wyz. Roku 1844 vystahovali sa moji rodičia do Malých Bievoviec, rodného domu matkynho, kde som v náruči mojich rodičov všetku utlocitnu lásku rodičovsku požíval.

Roku 1848 povstaly búrlive chmáry na oblohe politiky a krajiny našej uhorskej, kde každý ujarmený poddanstvím hľadel za paprštekmí svobody-zhadzujuc jarmo zo seba-atak povstala revolucia a bôj všeobecný medzi, narodami našej monarchie. Ked sa strhla bitka v blízkej Kostelnej – matka moja zamurujuc všetky cennejšie veci do pivnice v úskosti a strachu volala zo Žalmistom 64. „Styš o Bože! hlas mój když nařikam, před hourou nepřitele ostřihej života mého“ Skrej mne před úklady zlostinúv, před zbouřením těch kteréz páši nepravost“, . No potom jako iny občania vezmuc mňa a volačo potravu pre zachovanie života šla do hôr, „ aby jej priniesli paholkové a hory pokoj.Žalm 72.v.2. Otec môj drahý-drahý opatrujuc domácnost očakaval osudného okamženia smrti vraviac: „očekavati budu na pomoc Boha spasení svého“ Micheáš.7.7. A trebars aj jeho „očekavání dlouhé zemdlivalo srdce“ podle slov Prisl.12.12 tak sa predca slovo Boží naplnilo. Prisl.10.28 „že očekavni spravedlivých jest potešení“ . Jemu sa nič nestalo-matka prišla somnou z hôr a on dočkal pokoj a potešení.-

Roku 1850 šiel som do školy-do Moravského Ljeskoveho -Vybornemš Pánu Ondrejovi Porubskému, toho i ku tamejšiemu učiteľovi evanj.a.w. jehož manželka Ludovika Križan bola najmladšia sestra mojej matky. „Učiteľovi svému naklonil som ucha svého“(Prisl.5.13) Tam som pod prísnyím dozorstvím ale aj rodinnou láskou pripravoval sa-(naučiac sa v národnej škole začiatkom učenia slibeného) do gymnasia. Podtým časom videl som mnohé veci v cirkevnom živote čo mi chuti ku kňazskému stavu dodávali. Naučil som sa aj na organ hrať a častokrát jako 12 ročný chlapec odbavoval som na organe pri službach Božích. Tu som aj confirmáciu odbavil- kde som na dôkaz pilnosti od Veleb. P.farára Mafrovika nový zákon ze Žalmami obdržal, ktorý ešte dnes mám. Tu poznal som aj ten pekný ľud dla tela a postavy, ktorý v ustavičnej pilnej práci imponoval, zdercom a užerníkom židovskej rassy- ktorý riadil svoje hespodarstvo prikladne- a ktomu aj kupectvom zapodieval sa. No pritom naboženstvo svoje horlive pestoval, tak, že chrám Boží každú Nedelu tak preplnený býval, že by nebolo mohlo jablko pomedzi ľud na zem prepadnúť v tej nádeji „že v chrámu Tvého svatyni nasiceni budeme“-Žalm 65.5. Za známý som bol medzi detmi a cirkevníkmi jako Lajoš- a bol som od každého rád videný kdežto som p.učiteľa vo vyučovaní včas jeho neprítomnosti nahradzuval. Pan učitel pripravoval mňa do tretej latinskéj a mučil ma deklináciami

a conjungaciami atd. vlatinskej reči. V Moravském Ljeskovem učil som sa za 6 rokov. Po šiesti rokoch totiž roku 1857ho odebral som sa na Lyceum do Prešporka- a trebars som bol do tretej latinskej pripravený včas predca ponevadž sa vtedy už Maďarsky a Nemecky vyučovalo a ja neznajuc reči tých no na radu p. direktora vstupil som len do prvej gymnasiaľnej triedy. Ze som čo slovak s veľkým namáhaním ducha učil sa mosel dokial som si aspoň nemecku reč kolko tolko osvojil to bude každemu ľachko pochopiteľné. Toho času boli professormi na Lyceume: Wilhelm Michaelis, JozefGrajlich, Bothov, Srekčik, Németh, Cseszetka, Liška, Fuchs, Tomaško, Šimko (spolu aj slovensko uhorsky farár)a konečne Emerici. Charaktersisovať bych mohol týchže profesorov nasledovne: Michaelis bol mladý, učeny, fachu svojmu verne a prísne oddany človek, Nemec a keď by bolo Lyceum malo všetko takých prísnych a horlivých profesorov tak by bolo mohlo aj vtedy s chyrným tešínským gymnasiumom na jednom urovni stáť. Professor Grajlich bol starý pán, učil podľa starého šľendriánu, bol opravdivý prešporský Pojndlev ktorému jeho vinohrady viacej na srdci ležali, lež Lyceum. Professor Bothov-ten-neviem jako sa mohol dostať na professorsku katedru- bolo by mu svedčialo byt čikošom alebo v najlepšiom páde hufrárom. O pedagogii nemal ani toho najmenšieho pochopu. Na koho sa zažral toho celý rok prenasledoval- a ustavične plúznil. Mnoho krát vyvolal pred katedru k rečtovaniu aj dvanast žiakov odrazu a keď prvý nevedel lekciiu tak všetkym bez examenuvania napísal sekundu a zahnal preč do stolic. Jeho oblubené mena ktoré dával žiakom boli: te csacsi, te szamár, te muli, te schtorfisch, te tót. Slovakov hrozne nenávidel, trebars on sám rodený slovak bol-hen z banskej Bystrice- kde jeho rodina čizmárstvom sa zaobierala. Najviacej nenávidel slovakov z Beckova-preto že Hurban z Beckova pochodil- a preto aj Kolenyiho syna farára a dekana to Beckovského vždy prenasledoval trebars bol vytečným žiakom. Sekčik bol človek tichý vyučoval Maďarsku literaturu- a nebolo ná ňom znať dákeho zvláštneho charakteru. Professor Németh, bol velmo povrchno učeny ľstivý, falešny a pritom zlostný človek- nenávidel všetko, čo nebolo Maďarské, vtedy preňho aj Hájička žiaci zo školy vyhodili a on odišiel preňho z Prešporka preč, ba vždy aj žiakov proti slovakom huckal- takže moseli odejst preč z Lyceuma, ale zato dal sa podkupiť. Cseesetka bol vtedy švihák a Held des Fages- nepriateľ nemcov a professor strednej ceny. Liška bol tlsty, komotný dobrý pán, ktorý žiakov velmo rad mal- prísnosti neznal ba na figle študentske prez prsty hľadel a pod nim snad žiaden žiak nikdy neprepadel. Fuchs –bol človek učeny prednašal matematiku a fhyziku. Nemec znamenity no professor nie najhorši- ľubil sa tiež do niekoho zažrať- ale prijal vďačne tiež aj tusenia a bolo vňom trocha tej ľiščaciny. Tomaško bol starý, nervozný páňko- ináčo učeny ale už len do pensie suci- lebo žiactvo ho len za blázna malo a pod nim tie najvatšie huncutstva vystrajalo. Podobne bol aj Šimko starý velmo- a na posmech celému žiactvu pre jeho trasuci hlas a maličku hrbatu postavu. Emerici bol človek dobrý, prednášal logiku a filozofiu iné sa neda o ňom povedať. Bol ešte aj professor Krump neskoršej Kámory – (smaďarizoval si meno)-do seba zaľubený človek, marnivý, učil náboženstvo a z theologií hebrejčinu atd. no z jeho prednašiek nikto nezmdrel. Tento istý preložil aj bibliu z Hebrejčiny do Maďarčiny- bol až do smrti slobodny- podobne aj Cseesetka. Lyceum malo vtedy- môže sa povedať len jedneho profesora a to ból Michaelis –ostatní stáli velmo málo alebo nič. Prvý rok bol som na

takrečený frajmek u Velevažného meštana p. Gottfrieda Drefse pekara a horlivero evanjelika z Nemecka pochadzajúceho v Mikulašskej ulici, kdežto na miesto mňa tenže svoju dceru Johannu na slovensku reč k rodičom mojím do Bievoviec na vzajem dal. V dome tomto príkladnom –požíval som všetku možnu lásku kde som bol viacej milovaný jako vlastné deti- no to za to, že som ja nikdy nezaostal s oddanou a ochotnou poslušnosťou naproti- jejich rodičom a napomocný som jim bol ochotne pri jejich vemeste z odpredavání pečiva. Tu naučil som sa prešporskej nemčine a skončil som prvu latinsku triedu. Na druhy rok mňa zase rodičia dali, do toho istého domu kde som za 4 fl C.M. mesačného platu stravu aj hespodu dostával. Rodina ta mala dvoch synov a dve dcery. Jeden zostal pekarom a ten ešte dosavad žije- druhy pernikarom –ten zomrel. Johanna ktora bola za mňa na frajmek vydala sa za pekara -aj umrela- a Julianna sa vydala za Mandelika na Červený Kameň za Modrou- totvi za tamejšieho mlynára jejžto dcera teraz za Guralským farárom Zavošom vydatá je taktež umrela podobne aj starí pomreli. Roku 1859 vstúpil som do Alumnie, kde slavný školský senat vzhľadom na moje ťažké namáhanie sa v učení a usilovanie sa mne za polovičný plat Alumneum požívať dal. Tak som všetkých osem gymnasiálných tried s dobrým prospechom odbavil a nechcejac mojím nepriam v najlepších hmotných pomeroch sa nachadzajucich rodičov velmo obťažovať s vyučovaním deti som jejich na mňa náklady oblahčoval- a sám sa zvatša vydržoval. Roku 1864 po zložení maturitnej skúšky nežiadal som si viacej do Prešporka ísť bo tu vnejši beťarský duch sa mi zhnusil. Poznal som, že to neni pripravovňa k Božiemu úradu –a trebars by boli professory radi a prímluvali mi vždy abych prišiel tam theologiu študirovať- však vzdor tomu, že mi ešte aj rodičia všetku podporu odepeli, šiel som do Viedne na theologicku facultu. Od rodičov som si vyžiadal aby mi aspoň 5 fl. mesačne posielali že si a ostatnie zadovážim aj zaobstarám. No to mi aj konečne mesačne dávali. Na theologickej fakulte toho času vyučovali tam vyteční professory Dr.Vogel exegesu znamenity a vysokoučený muž. Dr.Otto historiú, prusiak a racionalista. Dr.Szeberinyi vojenský kňaz Cirkevnie právo a prakticku theologiu muž to vyborni a ochranca a podporovateľ theologov ze slovenských krajov- prišlých. Inače človek lichotivy- vo vysokých kruhoch ba aj u Šmerlinga dobre známý. Chcel každému vyhoveť a aj nemcom neraz na jejich obľubenu strunu udrel. Potom bol Roskoff- ten učil hebrejčinu. Raz napisal som basničku : „Mohyla“ – ktoru som do maďarčiny preložil a odevzdal som ju čo úlohu professorovi- Srekčikovi- ten nechtiac veriť, že bych to ja bol spisal- domnievajuc sa čo by slovak môhol napísať- a domnievajuc sa, že to snád dáky odpis zavrhnul mi ju. A toho času som sa zariokol maďarsky básniť. Lež pokusil som sa slovenský. No z Viedne posielal som moje básničky pod pseudonymom: L.Panán- jako aj anonymne do Beletristických novin Orla, Sokola, Černoknažníka a iných i mnohe články do politických novin. Roku 1868 preložil som z Nemeckej reči do Českoslovenčiny brožúrku Ericha Stillova o rozdieloch viery rims.kk a protestanstsko evanjelickej cirkve a vydal som to tlačom na vlastné, bôlno usporené grošiky. Dielečko vyšlo v tlačiarni Mechytaristov. Prv lež bych bol triaennium bohosloveckého kusu dokončil zložil som candidačnu skušku v Prešporku pod Jeho dostojnosťou pánom superintendentom Ludvíkom Gedulim pri pritomnosti skušujúceho professorského zboru. Toho času skládali aj z Nemecka prišli candidáti Pavel Štefánik a Ján Macko. Potom prinavrátil som sa zase nazpak

do Viedne dokončit triaennium. Na to mal som íct na laskavé odporučanie dôstojného p. Dr.J.Hurbana do Lipska, aby sa ešte po svete poobhliadol a v bohosloveckých vedach ďále vzdelal- lež požiadany suc od dvoji ctihodného P.Lud.Bachára farára Kochanovského že bych jemu vekom sešlemu pomocníkom sa stal, ktorej žiadosti na primluvu rodičov som prednosť dal a nešiel viacej do Lipska, čo mi Hod.p.Hurban jako taktéž moji ujcovia farári v Zarieči,v Sulove a Stankovciach Križanovci zazlievali. Roku 1869 Februara 9ho som po patričnej skúške prvi Ministerio bol ku kňazskému stavu skrže dostojného p. biskupa Lud.Gedulyho pri prítomnosti pana farára Gajera a kaplána Šleifera posvätený a tak nastupil som môj kaplanský úrad ze sto zlatovým platom nemajuc pritom ani hespody ani stravy vo fare ale u rodičov ,a tak čo služebnik Boží „rozmyšlel sem o ustanoveních Božích“ Žal.119.23. V prvých rokoch mojho kaplanovania vyučoval som za kratky čas dietky J.Velkomož. p.Karola Szilvay a spolu dcery velkom. p.Šandora Mednyanszky v Zemanskom Ljeskovem. Tak podobne neskoršej vyučoval vlastne pripravoval som do piatej latinskej syna Barona Sekendorffa, Egona v Kochanovciach, kde som velku úctu a lásku požival. Jako som býval velmo vítany v dome velkomož. p. Szilvayho tak že som pri každej domacej zábave alebo jakej navšteve prítomný mosel byť tak som potom oproti tomu následkom volby vyslanca- ked' on čo taky a jemu oproti L.Dohnaniy vystupoval- a ja nehlasoval som zaňho ale za Dohnaniho jakožto principalového zaťa- nuž sa mi stal najurputnejším nepriatelom- zaklajuc sa že „pokial jeho moc čaha potial bude účinkovať abych nikde farárom stať sa nemohol“. Počas mojho kaplanovania zaobieral som sa tež včelarstvom, pomologiu, hespodarstvom a vydal som na útraty spoločnosti Minervy v Pešti brožúrku: „Apatheka pre rožny dobytok“, kde rozličné návody pri chorobach dobytku obsažené byly. Pri boku mojho principála nezyskal som za (6)šest uplných rokov žial Bohu nič alebo velmo málo čo by v mojom praktickom kňazskom živote bolo mohlo blahodárne účinkovať. Ja vybavoval som všetky služby nadovšetko v poslednie roky, a keď aj povedal, že on bude kázat tak častokrát až v Nedelu ráno keď som k službám Božím prišiel necítiač sa dobre kazal mne abych ja odbavil kde som sa ku kázni ani nepripravoval atd. On bol človek vysokomyslny, chladny a nepriateľsky, pomstivy nemajuc nikoho rád, sobecký, užerný, s nikým sa neschodil. Kázne jeho boli, zvatšej čiastky preklady Reinhardových kázni, dlhočizné. Pritom memoria jeho taká slabá, že nebol vstave prez celý svoj život jednej kázne naspamať povedať a tak bola prednáška jeho nedúrazna, monotonna zdlhava. V bohosloví bol spočiatkom- racionalista- neskoršej bez smeru- zdálo sa, že sa k starobe klonil k orthodocii. Neskoršej som obanuvál, že som jeho povolaniu prednosť dal pred Lipskou cestou. Jeho pani, farárska dcera rod. Podhradska zo Stankoviec, bola jedna ticha znamenita šlechetna osoba- ktora sa vždy v jakejkolvek veci zo strachom k nemu blížila. Roku 1864 zomrel principal môj a bol počestne pochovaný od okolitých Veleb. pp. farárov, Jozefa Holubyho, Stefana Križan a iných. – Tu až nastali časy bôjov pre mňa kde som v upení a strachu volal k Bohu: „bojuj Hospodine proti tem kteriz bojují proti mne“ Žalm 35.1. a spieval som si: pan Búh jest ma sila i dufaní, a tak tež: pán Búh jest sila má- v Tranoscium na strane 685 a 686tej. A veru potrebuval som aj skutečne sily Božej lebo vtedy jak nepriatel tak priatel pozdvihnul paty proti mne. Opustili mňa všetci no ja dufal som vždy k Hospodinu anaviac: byt by ma všetci opustili, by ma

konečne aj otec a matka opustili, však mňa Bôh neopustí veď som ja jeho sluha. U cirkve požíval som všetku možnú uctu a starší cirkve vždy vravili:- Ked by našo starčeka p. farara p. Bôh povolal- vtedy iného nezvolíme jako Jich- ba vyslovili sa daktori chocholovia že barsby mali rokom hrnut že predca za mňa budu. Cirkev pri prvom konvente ohľadom budúceho namestníka Božieho jednohlasne a svorne sa jedine za mňa vyslovila avšak miestny inšpektor Karol Szilvay ktorý jako vyše zpomenuľs pomstou zahoreľ naproti mne počal figluvať- a cirkvi predkladal Istive: No však máme kaplána neni nám náhlo zvolbou atd. Aby tak vyzískal času k intrigam a kestešačke zamyšľajuc tak všantročiť do cirkve daktoreho ze svojich kreatúr, osoby to neveriace s ľuďom nesmysľajúce. Zavolaľ teda na probu istého Rosu- jeho byvalého inštruktora farára z Ivančinej v Turci-no toho si cirkev nedala ani spomenuť. Zavolaľ na primlúvanie sa a vrúcne prozby volajakého G.Černáka Grinavského levitu- který bol v mojej volbe diabolus votac a který ukradenú kazeň po výtečném kazatelovi Leškovi odkázal a svetu sa aj jeho kázeň zaľubila tak, že by snad bol vatšinou vyvolený- ale ponevač mu istí páni pre jeho činy polienko pod nohy hodili, preto potom podakuval prv ležby sa bola volba previedla. Podobne bol na probe p.farár Sulovský- no pre jeho sešly vek a slabost hlasu nebul zvolený- Paní farári v Zemanskom Podhradí a v Beckove boli Jozef Holuby a Pavel Válent vidiac že som ja za moje restovanie cirkve hodný- zo šlechetnosti svojho vznešeného srdca vukor opetného namlúvania a prosenia do Kochanoviec ict nechceli. Tu konečne na odporúčanie jeho Veleb. Dr.Hurbana pánu Velkomož. Dohnanymu, který nie len jako kompossesor ale jako fiškal ktorému nebohý principal svojich ľudí posielal- veľky vplyv mal na cirkev, pozvaný bol zať Hurbanov Pavel Roy prostrednictvím Dohnanyho a jako taký od trápenej cirkve skrz inšpektora Silvayho čo „inter duos mitigoutes tercius gaudet – zvolený bol- kde povedali cirkevníci nech neni ani Inšpektorovi po vóli ani nám- ale nech je tretí. Inšpektor použil za svoj nástroj okresného notára, který z dom do domu kreštuval- cigarami ľudí, ešte ten aj v sudoch kapustu tlačiacich ponukal- láskal- sluboval- hrozil- a kto vie ešte všetko čo robil. V chocholnej dal traktu z jedného barana tak že potom moji ludia ktorí na tej trakte učast nechceli brat- vždy z bačaním jako ovca beeee posmievali. Szilvay dal ľudí ze všetkých obcí k sebe zvolať a na vozoch priviesť a kartoval jich v svojich vlastných svetnicach adal jich obsluhuvať od svojich vlastných pifsasroni- Potom držal nar Konvent kde chcel zvoliť lebo Rosu- lebo Černáka a začal som spievať: Hrad prepevný- ale na inu notu: tak že ju potom v tom konvente aj tri razy začínali- čo jim to nijako nešlo. Tu sa ztrhla zbura v cirkvi a v konvente a keď videl že cirkevníci nechceju jeho slona na kterom by sa bol nosil zvoliť, ušiel preč z kostola z hrozením že poďakuje. Čo by sice bolo velmo dobre bývalo- lebo on na osoch cirkve nebol- majuc kapital Križkovského testamentu- vlastne- jeho štipendia z ktorého sa malo každoročne jednomu sedliackemu a jednomu zemanskému chlapcovi ve vyučovaní vo vyšších školach pomáhať- nikdy nič neplatil a kapital mrtvo ležal. Pan farár keď mne jako z Križkovskej rodiny a zemanskému synovi prišlo z tej Križkovskej fundacie dávat- neinkasoval sám patrične úroky ale posielal mojho otca za Silvaym aby si od neho pytal a tak žiadon poriadok vedený nebol kdežto od Silvayho jako sa vie vôbec od pánov človek všetko môže mať len peniaze nie a tak ani on ani na deset razi nič dostať nemohol- keď dostal dva tri zlaté leda sa mu oči zašlapili kdežto mal dostať 20 fl-. Fundacia tá ktora nebola uživana za mnohé

roky- (od ujca mojej matky Križku kapitána založena) by bola po dnes pri riadnej zpráve mohla nehoráznu summu vynášat. Čo je s nou dnes, jako stojí? Nevie rodina nič- či ju kdosi na testamentu uživa lebo nie-? Vôbec neplatil ani do cirkve zesyp- čo mu p. farár prehliadal- ani nič-. Abych tak mimochodom povedal bohatstvo p.farára Bachara pochádzalo z tych 20 tisíc šajnových, ktoré mu brat mojej babky- Križko kapitan k manipulácii dal- a on odevzdavajuc kapitanovi šest percentove úroky bral- 8 - do 10 percentov- kdežto konečne očerniac moju babku rod. Križkovu pred kapitanom- jej bratom Križkom- taže nedostala od neho nič- ale on poručil všetko svoje imanie Grofom Zayovcom s ktorým vo veľkom priateľstve žil- Tí však dedictvo od Križana to neprijali a tak 20 tisíc zlatých zostalo v rukach do ktorých nepatrili-. Ponevadž konečne nemomohol inšpektor pevnu volu cirkve zlomiť keď ešte aj proti vyvolenemu Rojovi bojoval a ten potom druhý krat volit sa dal- konečne Roj nastupil stanicu farsku Kochanovsku. Po odchode Rojovom z Puchova uprazdnila sa stanica puchovska- kam som ja skrze Karola Križana senióra za administratora cirkve vyslaný bol. No trebars odchadzajuci farár Roj vydal, že ja intrigami zbaveny som bol stanice Kochanovskej predca ani v Puchove vzdor mojho oslovenia ho- nehľadil mi cestu k dosaženiu fary- ale práve pracoval všemožne za Trnavského kaplana Rohačka- majuc prítom svoje ciele a rodinne zámary. No ešte po prevedení riadnej volby svoje neváznosti a zlosti prevádzal. Ja teda na Silvestra roku 1874 som vejmeno Božie prví krát v Puchovskom vo zborenom chráme odbavoval- kam mňa moja draha matka se žehnaním a slzami jako taktež otec boli vyslali a vyprovodili. Jaku inštrukciu mal od predchodcu tehďajší kostolník Ondrej Adamička ktorý bol totum tak celej cirkve- a čo ten povedal to mosel ho posluchnut- farár rector kurátor cirkevník atd. to vieme. Ten pravda nedal mi stupiť na kancel ale len zpred oltára od pulpita mosel som svoje Silvestrove kazanie držať. No jako nemeck vravi „ist der seegen gut so dringt er auch durch den Hut“- trebars bolo len od pulpita- cirkvi reč zalubila sa a zaujali sa napospol cirkevníci za mňa. Kterýsi chtejuc zhanibit moju osobu a nemajuc čo vytykat na moju kázen povedali,že však to bola kázen od seniora K.Križana. Na čo odpovedal jim isty Ondrej Planyovský (ktorý bol neskorej horlivým kuratorom pri stavbe cirkve): „Nech su si husle čije chceju- nech len muzikant na ne dobre zahra“. No a tento kaplan nám dla chuti zahral. Na to som po cirkvi na novy rok koledoval kde sa svet vzdor intrigam, ktore sa od učiteľa Pavla Ondrčku- a od kostelníka diali len ku mne vynul- a žádal si že bych jen ja jejich duchovnim mohol byť. Ppmimo toho divu protiakciu urobil volajaký Jozef Kovač- Moravsky majster- zbierajuc podpisy a boriac i s kostolníkom cirkev majuc k dispozícii istu summu za Nemecka za Rohačka. No všetko to neprospelo nič. Cirkev pri puvnom konvente vyslovila sa vynimajuc kreatur Rojových ktorých asi 10 – 12 bolo že mňa chceju za farára a chcely porad aj volbu previest senior však aby vec na slušnosti a zakona šla ponevad konvent ten nebol konvent volebný preto volebný konvent vyhlasil na buducu Nedelu. Vzdor všelijakým diabelským namáham stalo sa že zahajený konvent Velkomož. p.Juliusom Nozdrovickým a Velebným p. seniorom K.Križanom trebars Pavel Ondrčka učitel falešne hlasy pisal- prečo sa aj hrozna zbura pri konvente strhla lebo čo mal mne pripísať- pripísal Rohačkovi, zo 100 hlasmi zvolil mňa kdežto Rohačkovi 40 hlasov našvindluvano bolo. Tu bolo 17ho Januara 1875. Po volbe prišli ku mne do domu Velkomož. p. Hajička kde som tedy na kvartyri bol

deputacie- ktore mi gratulovali. No po volbe „ten starý nepřítel“ skazit mne jen chtel“. Predovšetkým kurator, ktorý bol v cechu s Rojom a ktorý mal k dispozícii peniaze od Roja na kontešniku nechcel vydať kľúče od fary- až konečne zakročením fiškála také vydal. Nadto buril svet a zavdal proti volbe sťažnosť podpísanu falešnými podpisy- načo keď predstavenstvo senioralne zodpovedalo sa pred superintendentom Gedulym zo zákonného pokračovania pri volbe p. superintendent protestujúcim buričom s pastierským napomenutím, „že dům rozdvojený pada a království mezi sebou rozdelené pustne“ jejich falešné listiny naspak vrátil. Sám odejdený farár Roj- ešte pod záminkou že ide cirkvi a mne cirkevne počty odevzdať- prišiel z Kochanoviec sem búriť- proti mne kdežto pred odchodom z cirkve už bol dávno cirkve učty odovzdal. No „Co uminil Bůh ve své rade- lidske síle zmenit neda“- marné byly hrom a peklo a všechny vzteky proti mne. Na to bol som na Vstupenie p. Ježiše na nebe slavnostne skrz Veleb. p. Karola Křížana seniora Trenčansk. senioratu do úradu uvedený alebo inštalovaný. Roj pravda vo veľkej zlosti nad tým nedal sa v Kochanovciach inštalovať hnevajúc sa na Křížana seniora z príčiny mojho zvolenia zostal čo ženich s nevestou cirkvou v divom zväzku v divom manželstvi bez toho, aby sa bol cirkevnym riadom s ňou spojil, inštaloval. Cirkev chudobna pri neopatrných šafaroch prišla do dlžob stavajúc pritom veľkolepy a nakladný chrám. Zlost Rojova tak daleko čahala, že u veriteľov cirkve účinkoval aby cirkvi kapitale svoje ktore však on sám narobil- vypovedali, čo sa aj stalo. Jeho príbuzna jakási Zuzanna Ďukva z Modry s jeho návodkom vypovedala 300 fl- a volajaky Paul Řiško ze Starých Hradov 600 fl, ktoré cirkev mosela hneď složiť. Taky je svet- dokial služil cirkvi dotial valil na nu břemena dlžoby a keď odišiel vypovedal dlžobu aby ešte väčšie břemeno na ňu uvalil. Tak hla sa može povedat o ňom čo Jeremiaš prorok praví. Jeremiaš: 23.11. „Jako prorok tak knez pokrytství pachají, také v dome svém nachazím nešlechtnost jejich“ ano aj to sa muže povedať. Jeremiaš 6.13. od proroka až do kneze všickni naporad provodi faleš. Vcelku mala cirkev pri odchode Rojovom 1800 fl. T.j. tisíc osem sto zlatých dlhoby chrám, ktorý už predo mnou traja farary stavali, totiž Rudolf Okrutsky, ktorý zomrel. Maximilian Hudec, ktorý odišiel do preparandie za učiteľa vlastne profesora, a Roj, ktorý šiel do Kochanoviec, chrám ten vravim bol len rozbabraný jedine mury strechou ale už hnilou šindlom krytou vystavené objímali vsebe ešte staré rummy zo starého chrámu. V takejto cirkvi očakavala mňa nemala práca a ťažký boj, ktorý mi, ze všetkých strán nastaval lebo neprajníci nielen že verejne ale aj sukromne na moju zkúru pracovali nešetiac prítom ani cirkve ani slova Božieho a prikazania jeho. Neskuseny, který som si v administrácii cirkve pri boku neboheho principala misentropa nemohol takej zkušenosti zadovažit stal som tu jako lodka na burlivom mori. No na vřucích modlitbach upel som ustavične aby mi Pán bol napomoci- že bych predevším zplatil dlžoby cirkve a potom abych sa dal ku stavbe chrámu. U Gustav Dobfskeho spolku odkial cirkev na chrám Páne behom mnohých rokov značnu podporu dostavala, cirkev- na udania kdosi očiernil, tak že s podporami ustavala tak že ročne 50 – 70 fl. najviac poslala. Nuž ale což jest to medzi tak mnohé? Dlžoby a požiadavky? Nepriatelja vo svojej zlosti vravili, že pri mne ten započaty chrám sa zbori a na hlavy jim popada. Nu veru by boli radi vo svojej nekřestanskej a bestialnej zlobivosti svoje proroctvo vyplnené videli- bars boli farizejsky svatuškové a modlili sa aby od ľudí videní boli- ale nedal Pan diabelskej jejich

zberí dosaženie víťazstva. Predovšetkým zapotreba bolo bránu do farského dvoru dať spraviť bo stara muruvana a drevenna bola dešperatna a biedna. Zozbieral som v cirkvi na bránu a pokam železný a dal som taký asi za 160 fl v.č. postaviť ešte v roku 1875ém. Pritom šetriac slov písma svateho že knez musí byti jednej manželky muž a preto vzal som si za združicu zivota už pred 7mi rokmi známu šlechetnu slečnu Gustavu Dráfkoczy Krasnec roku 18yšo dna 6ho Jula, ktera v Malých Bievovciach zrodena v susedstve mojich rodičov prebyvala pochádzajuc z rodu zemanského. Do toho času hespodarila so mnou Ludovika Porubsky rod. Krížan sestra mojej matky a vdova po učiteľovi Moravsko Ljeskovskom a neskorej v Ozorvicach- majuc za služku Annu Tvrdoň vdovu to po mnohovaž. mužovi a kuratorovi, Stefanovi Tvrdon. Osoba to totiž Porubska súc prenasledovana v patentálnych časoch utužila sa v boji- aj mna utužovala a pomahala bojovať. Najvätsiu starost zavdaval mi nedostavený chrám- bo cirkev započala chrám veľkolepe stavať a prostriedkov k tomu nemala suc chudobna ledva 300 fl. ročne bola vstave cestou reporticie a milodarov zehnať. Chram ale požadoval veľmi veľký nakladek. Tu obratil som sa na ministerstvo o povolenie zbierok na chrám po krajine- a vyslal som tým cieľom Jána Tehlóra a Jána Kadlečíka, ktorí po dva razi sa boli vystrojili po krajine a zehnali 583 f 72kr. Na to som dal litografovať prosbopisy a rozposlal po nemecku a viacej článkov napísal do Stuttgartskeho XXXXXXX nasledkom čoho som značnejšie sumy dostal a očierlenie to z očí drahých nemeckých bratov v Kristu zotrel. Koneč vypracujuc v nemeckej reči Histiriu cirkve Púchovskej rozposlal som ju po Nemecku a menovite Gustav Adolfskym spolkom- nasledkom čoho bola cirkev proponuvana na hlavný milodar asi 12 tisíc obnašajuci- avšak tento cirkev neobdržala- bo neišlo i tam po pravde jako mi referent našej veci Dr.Fionhaben z Wiesbadenu písal vraviac: „XX“ Dostala len 4260 Fl a tak som potom započal stavať zadovažiac si tehlarov s ktorými som dal 75 tisíc tehle vypaliť, zadovažil murarov a tak s pričinenim staviteľa Urbánka Michala aj šťastlivo postavil. Pravda že aj tu nespočival ten starý nepriateľ- a zlobil sa keď peniaze na chrám dochodili- ano už boli stlupy v chráme do polovice vystavene naburil ktosi cirkevníkov aby protestovali na konvente proti stavbe, vraviac že pridu o majetky zadlžiac sa tak na chrám- nuž ale aj nedal som sa stým sklatiť a dal som stavať dalej- až konečne chrám roku 1880ho, 26ho Septembra v Nedelu 18tu po svatej Trojici skrz dustojného p. superintendenta Ludvíka Gedulyho- pri valnom počte domácich a prespolných a ctiteľov Božích na službu Pana posvatený bol. Opis posvacky nachodi sa v časopise Koruhev z roku 1880 č.19. Nákladek na chrám obnažia poratajuc material a šichnicku robotu s hotovym výdavkom na 40 tisíc zlatých v.č. Starosti pravda ešte neboli som s týmto zbavený lebo 2000 tisíc zlatovu dlžobu bolo treba zaplatiť, ktoru som s Božou pomocou behom pár rokov zaplatil. Pri posviacke chrámu kázal som já v chráme a na venku Dvojict. p.Štefan Krížan. Kázen moju som aj tlačou vydal a nachodi sa v senioral. archive. Ledvi som chrám dostavil zase bolo treba o školu sa starať lebo stara je nedostatečna a nezodpovedajuca požiadavkám. Aj tu sehnal som 17 sto zlatých na tuže ale ponevadž cirkev nemohla dokúpiť miesto pod školu kde chcela a na mieste, ktoré bolo určene a od Rovnyanského panstva ktomu daruvane- od farára odporučané nechceli cirkevníci stavať- bo i tu prída diabel nasial kukola medzi pšenicu tak že oboriac sa

nehanebnými intrigami na mňa majúc za chrbtom ešte vždy starodavných urputilých nepriateľov a hodnostárov senioratu, ktorí zo zavisti, že cirkev mojim posobením takto riadnymi staviskami zaobstaraná bude behom krátkého času- prinutený som bol vec stavby tak nechať. Na čo vyprosený materiál Vapno, tehlu, drevo cirkev spredala a vec až dosavad 1895ho in suspendo stojí- a nič sa nerobí pre rapnice a nešťastnú nesvornosť, ktorú vždy podpalovali osobní nepriatelia moji aby mi mohli uklady klast' aby sa mne žiadnej chvaly ktorá by jim oči klala nedostalo. No zaplat Pán Boh! Lež prinavratim sa k rodinným záležitostiam. Z manželstva toho vyššie spomenutého daroval mi Pán roku 1877ho 14ho Juna dcerku Korneliu, roku 1881 26/5 dceru Ludoviku a roku 1884 4/XI syna Ludvika a roku 1886 16/12 zase syna Stefana, ktoré mi z lasky Božej daroval (1895) žiju. Ponímajúc všetky cirkevné a iné práce dopisoval som do rozličných nemeckých slovenských, cirkevných beletristických i politicky, humoristických časopisov aby som tak štípéndium, ktoré mi bolo vo Viedni z pozostalosti blahej pameti Kollara po 3 roky dané a pre literárne účinkujúcich študentov určene nevdačne neužíval ale jaku možno literárnu činnosť predca prejavoval.